

Gimnazijos
gyvenimo
akimirkos

3-4 PSL.

Interviu su Rūta
Tamkevičiūtė

5-7 PSL.

Mokinių darbai:
Saulės
Leonavičiutės esė

8-11 PSL.

Skelbimai

12 PSL.

ĮŽANGOS ŽODIS

Gruodžio mėnesis – advento pradžia, Šv. Kalėdų, Naujų metų laukimo laikotarpis. Gruodžio 10 d. minime Lietuvos advokatūros bei Tarptautinę žmogaus teisių dieną, tad nenuostabu, kad šio mėnesio leidinys susijęs ir su teisės mokslu. Šiame numeryje publikuojama prizininkės Saulės Elžbietos Leonavičiūtės esė iš John Locke Institute's Global Essay Prize konkurso, nuotraukos iš renginio Londone. Interviu su istorijos ir teisės mokytoja Rūta Tamkevičiūte apie Kalėdų Senelio teismą, teisę dirbtinio intelekto laikais. Mokytoja Rūta pasidalina rekomendacijomis, nuo ko pradėti savo karjeros kelią teisės srityje. Akimirų skyrelyje – nuotraukos iš muzikos vakaro ir mokyklos eglutės įžiebimo.

Prasmingo skaitymo ir malonaus švenčių laukimo!

Vyr. redaktorė
Laura Dilytė

AKIMIRKOS

Muzikos vakaras

Gimnazijoje vyko gyvos muzikos vakaras. Pasirodymai labai įvairūs - nuo chorinio dainavimo iki lyrikos ir savo kūrybos pristatymo. Apklaustieji mokiniai dalinosi įspūdžiais: „Labiausiai patiko „The Cranberries“ – Zombie ir Renaldo dainos. Jos tokios originalios! Ir jis gerai pasirodė. Jis ir pernai gerai pasirodė. Praeiti metai buvo labai geri.“ bei „Įdomus experience. Tikrai galėtų organizuoti daugiau tokių renginių.“. Išskirtas vienas minusas - šiek tiek nesuderintas garsas, aparatūra, tačiau gera atmosfera ir puiki nuotaika tai pataisė. Mokiniams ir mokytojams patiko renginys, norėtų tokių ateityje daugiau.

AKIMIRKOS

Eglutės įžiebimas

Gruodžio 10 d. Vilniaus „Vyčio“ gimnazija įžiebė kalėdinę eglutę. Didelis AČIŲ mokytojui Donatui ir mokiniams už idėjos sumanymą, įgyvendinimą ir gimnazijos papuošimą. Dalinamės akimirkomis iš eglutės įžiebimo šventės!

INTERVIU

Su Rūta Tamkevičiūte

Kalbamės su mokytoja eksperte, mokinančią istorijos ir teisės dalyko, diegiančią pamokose inovacijas, skatinančią mokinius dalyvauti konkursuose ir kartais surengiančią Kalėdų seneliui... teismą!

Dėstote istoriją, teisę ir šiais metais tapote mokytoja eksperte. Kas svarbiausia mokytojo darbe?

Mokytojo darbe svarbu kantrybė, kūrybiškumas ir sveikas protas, kurį išlaikyti darosi labai sunku. O jei rimtai, aš nežinau kitos tokios dinamiškos, intensyvos, emociškai įvairios specialybės kaip mokytojo... Per 45 min. tu patiri 30 jaunų žmonių emocijas, o po 10 min pertraukos ateina dar 30...

Dauguma sako, kad svarbu laiko planavimas.. Sutinku, tik baisiausia, kad, ką ryte suplanuoju, jau po pusvalandžio griūva.. Tai, tikriausiai, mokytojui - labai svarbus gebėjimas - prisitaikyti prie aplinkybių, laviruoti ir toliau būti padėties šeimininku.

INTERVIU

Su Rūta Tamkevičiūte

Ką rekomenduotumėte ir patartumėte jaunam žmogui savo ateitį, siejančiam su teise?

Kaip ir bet kuriam besirenkančiam savo ateities kelią, rekomenduočiau, pirmiausiai, susipažinti su to dalyko specifika. Teisė - keistas mokslas. Visi mes įsivaizduojame, kaip aktyviai advokatai pešasi teisme ar, kaip teisėjas daužo plaktuku per stalą, tačiau to Lietuvoje nėra. Deja...

Siūlau, tiems, kurie nori studijuoti teisę, nueiti bent į kelis teismo posėdžius, taip pat yra galimybė savanoriauti teisė. Iš tikrųjų reikia bent šiek tiek "pačiupinėti" profesiją, kad vėliau nebūtų begalinio nusivylimo susidūrus su realybe.

O pats paprasčiausias būdas - nueiti į universitetų organizuojamas paskaitas. Jos ne tik praplės akiratį, suteiks žinių, bet ir puiki galimybė užmegzti reikalingas pažintis, kas teisėje irgi svarbu.

Jūsų nuomone, kaip dirbtinis intelektas pakeis/paveiks teisės mokslą ateityje?

Jis jau dabar šalia mūsų... ateitis jau čia... O jei rimtai, kaip tik dalyvavau tarptautinėje konferencijoje apie teisę ir dirbtinį intelektą.. Tai kosmosas, kiek jau visko daroma... Aišku, didžiausias iššūkis yra teisėjų sprendimai. Atrodo labai paprasta, apmokysime dirbtinį intelektą ir jis, pagal pateiktas situacijas, paskirs bausmę ar baudą, tačiau teisėje labai svarbus žmogiškumo ir atjautos veiksnys. Pavyzdys - važiuojate naktį, lyja, rūkas, jūs partrenkėte, sužalojote vaiką ir nuvažiavote, nes manėte, kad ten gyvūnas, o ne žmogus... Dirbtinis intelektas turi vieną atsakymą - jūs kaltas, o teisėjas žmogus atsižvelgs į kaltės, galėjimosi faktą ir pan.

Dirbtinis intelektas mūsų nepakeis, nes jam reikia mūsų išminties. Jis pakeis fabriko darbuotoją, bet ne tą, kuris prižiūri ir dirba su dirbtiniu intelektu. Dirbtinis intelektas pats savaime nieko nedaro. Mes, žmonės, jam duodame užklausas ir formuojame mąstymo kryptį, todėl nereikia pulti jo su šakėmis.

INTERVIU

su Rūta Tamkevičiūte

Papasakokite daugiau apie Kalėdų Senelio teismą. Kaip vykdomas šis teismo procesas?

Na, ši idėja gimė atsitiktinai. Nagrinėjome žmogaus teisių temą pilietiškumo pamokos metu ir vienas mokinyssušuko - Kalėdų Senis... Pradžioje smagiai pasijuokėm, paskui kilo mintis padaryti teismo inscenizaciją, kurioje Kalėdų Senelis būtų mūsų kaltinamasis. Teisės pamokoje mokiniai surinko įrodymus (įtariamąjį pavertėm kaltinamuoju), o vėliau su įvairių klasių mokiniais inscenizavome teismo procesą.

Viskas prasideda nuo kaltinamojo akto paskelbimo. Prokuroras įvardija Kalėdų Senelio nusikaltimus (neteisėtas įsibrovimas į namus, chuliganizmas, vagystė, neteisėtas sienos kirtimas (daugkartinis), greičio viršijimas, darbuotojų išnaudojimas ir kt.). Vėliau apklausiami liudininkai, kurie liudija nusikaltimus arba gina Senelio poziciją. Teisėjas aktyviai tiria jam pateiktus įrodymus ir galiausiai paskelbia nuosprendį.

Ši teismo inscenizacija puikus pavyzdys, kaip bet kurį istorinį ar literatūrinį veikėją galime pažinti iš esmės kitokiais mokymosi būdais.

Filmo ir/ar knygos rekomendacija.

Pats sunkiausias klausimas. Tiek gerų dalykų sukurta... Pirma mintis - Purpurinės upės (Jean Christophe Grangé) ir Rožės vardas (Umberto Eco). Šiuo metu žiūriu „Arcane“ antrą sezoną - be žodžių koks geras!

MOKINIŲ DARBAI

Saulės Leonovičiūtės esė

IV B klasės mokinė Saulė Elžbieta Leonavičiūtė dalyvavo John Locke Institute's Global Essay Prize konkurse – prestižiškiausiame esė konkurse pasaulyje. Rašė teisės esė tema: „**Your parents say that 11pm is your bedtime. But they don't punish you if you don't go to bed by 11pm. Is 11pm really your bedtime?**“. Apdovanojimo reginys vyko Londone. Saulė dalinasi esė ir nuotraukomis iš renginio. Džiaugiamės ir didžiuojamės!

I. Introduction

Enforcement and the existence of consequences tends to make rules and laws effective. The point of punishment is to direct people to act a certain way, usually in one that keeps balance and order in society. School rules and traffic laws are one of the few examples. Students who do not follow the rules established by their school might receive detention or get expelled. Drivers that tend to violate traffic laws in their country might have to pay a fine or have their license suspended, and even receive jail time. As Elliot Turiel writes in "The development of social knowledge: Morality and convention": "rules and conventions are established to create order and predictability within social interactions. However, their effectiveness hinges on consistent enforcement and the presence of consequences for non-compliance. Without these elements, rules may be perceived as mere suggestions rather than binding directives. "

A similar type of agreement can be created between parents and their children when setting a certain bedtime. For example, the child needs to go to sleep at 11 PM. The purpose of this is to teach the kid about the importance of discipline and self-care. Depending on the parents, some adults may choose to punish their kids for not following such a rule, others might not. This choice begs the question of whether such a settlement is a rule or a suggestion and is effective if there is no push for the kid to reflect on such behaviour. When establishing that 11 PM is the bedtime with no punishment, the kid might think that this rule is of no importance and it can be ignored. The lack of punishment severely changes the perception of bedtime.

In this essay, I argue that 11 PM could be considered as bedtime for the following three reasons. Firstly, it is an explicit statement from the parents that sets an expectation. Secondly, even without punishment, rules can be internalized. Lastly, it is a guideline that is usually followed, but there can be exceptions based on circumstances.

MOKINIŲ DARBAI

Saulės Leonovičiūtės esė

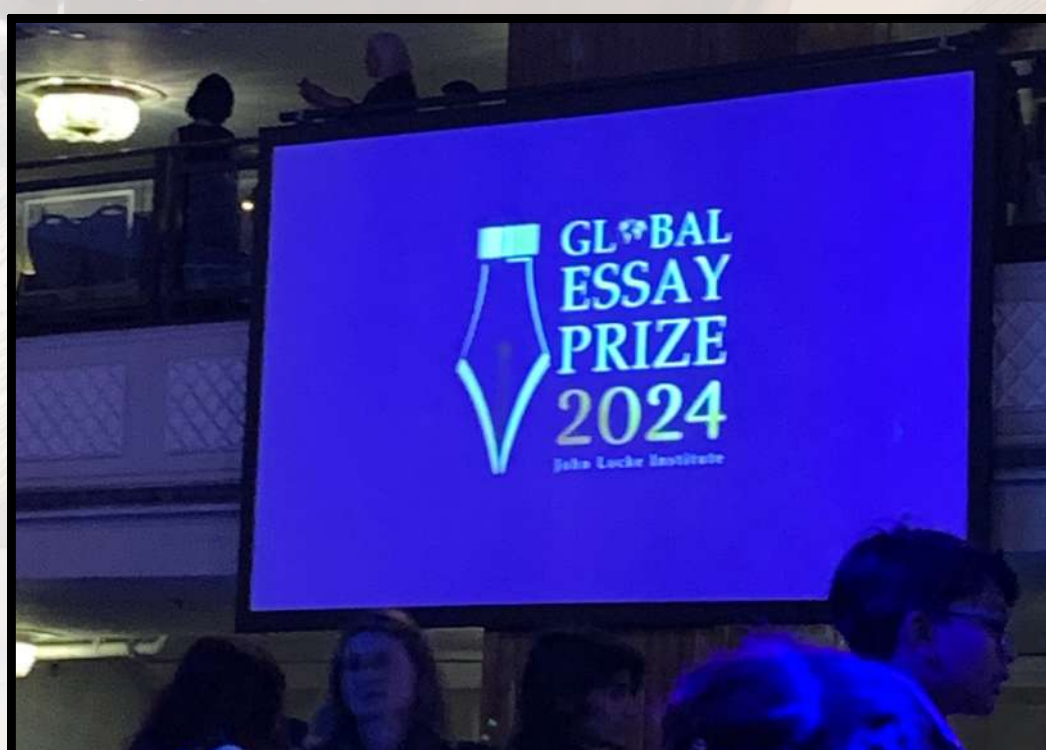
II. The Importance of Authority

Authority is a person or an organization with the power to give orders, make decisions, and enforce obedience. Rules and laws are created because of this right. They set expectations for people and their behaviour. Without laws, chaos and unpredictability may ensue in society. Any rules, or even recommendations, that are made by any form of official authority should be considered if they help keep order.

Based on Center for Civic Education article “Why do we need authority?”, authority provides order and security in people's lives. For example, air traffic controllers prevent accidents and provide safety for airplane passengers. It can be also used to manage conflict peacefully and fairly: umpires are used to referee baseball games and solve conflicts that may occur. Courts manage conflicts among people over property and other matters. This sort of power can also be used to protect important rights and freedom. For example, the First Amendment of the Constitution protects the freedom of expression and belief. This right can be used to ensure that benefits and burdens will be distributed fairly: laws ensure that all children have an opportunity to receive a free public education; parents may require each of their children to help with household chores.

In this specific situation, the parents are the authority, the kid – a citizen, and the household – society. Laws serve to establish standards of acceptable behaviour and maintain order in society, which is comparable to parents setting a certain bedtime to ensure that their kid gets enough sleep and has a healthy routine. Just like laws are supposed to provide mechanisms for resolving conflicts and protecting individual rights, parental authority serves to manage the household and the well-being of children. The parents are in charge: their set rules, such as bedtime and chores, whether with punishment or not, must be taken into consideration by their kids since they have the authority.

Therefore, even without punishment, the explicit statement from the parents sets an expectation. Their authority as parents gives weight to their declaration that 11 PM is the bedtime.

MOKINIŲ DARBAI

Saulės Leonovičiūtės esė

III. Internalization of Rules without Punishment

While laws have defined punishments for inappropriate behaviour, certain rules, especially ones that are not that major, do not necessarily need extreme enforcement. Often, a punishment that is unreasonable for a specific situation might lead to distrust in authority. That is why discipline exists. Typically, punishment focuses on making an individual suffer for their wrongdoing and aims to deter future undesirable behaviour through imposed negative consequences. On the other hand, discipline aims to teach, guide, and help an individual develop self-control and responsible behaviour.

Internalization in general means the action of accepting or absorbing an idea, opinion, belief. Laws are meant to reflect societal values and ethics that encourage people to follow not just out of fear but because they believe in their inherent correctness. It is evident in areas such as tax compliance and traffic laws, where individuals often comply due to a sense of duty and the recognition of the laws' benefits. This process helps build discipline and responsibility. Based on Cara Goodwin, Ph. D. from Psychology Today, internalization in kids is referred to as the long-term goal to raise children who truly understand rules and limits, as well as develop an internal motivation to be kind and do the “right” thing. Strategies such as logical consequences instead of punishment and practicing “autonomy-supportive” parenting helps kids internalize rules.

In this case, discipline may be more useful than punishment when the kid does not go to bed by 11 PM. Following the bedtime is a matter of self-discipline and respect for the parents' guidance. Adhering to the bedtime aligns with ethical behaviour: it demonstrates maturity and responsibility. It does not change the fact that 11 PM is still bedtime, even if the parents choose not to punish their child for not following through with the rule.

Even without external enforcement, rules can be internalized. Many rules exist that are not always enforced strictly, yet they remain rules. The absence of punishment does not negate the rule and expectation itself, that is why 11 PM can still be considered as bedtime.

MOKINIŲ DARBAI

Saulės Leonovičiūtės esė

IV. Guidelines

A guideline is a general rule, principle, or piece of advice, unlike a strict law that exists with punishment in case of misbehaviour. It is a rule-of-thumb or suggestion that shows or tells how to behave. Guidelines are more flexible and can be chosen to be followed or not based on specific circumstances since there is no risk of penalty.

Even though it is laxer than a regular rule, guidelines are still considered important and notable. For example, certain traffic regulations, like driving within a speed limit, might not always result in immediate punishment if slightly exceeded. In some cases, rules against littering can be considered as guidelines: instead of some sort strict punishment, it is considered more of a societal standard that most people follow due to morals and general consensus. Guidelines work in educational settings too. The students might not always face immediate consequences for every rule violation but still learn the importance of following them over time with warnings.

In this scenario, 11 PM can still be considered as bedtime since it works like a guideline. It establishes a routine, encourages self-regulation and taking responsibility of one's health. It is a form of discipline. Sometimes routines are interrupted due to change of plans which here may lead to not going to bed by 11 PM occasionally. Such change is normal and acceptable, especially with the parents' permission, as long as the guideline is taken into consideration once the child is back to the regular routine.

Therefore, 11 PM remains a valid bedtime because it establishes a routine, encourages self-regulation, and functions as a guideline and a normative framework within the family.

V. Conclusion

The law is a reference for minimally acceptable behaviour in society. The concept of it is just as important in a country as it is in an ordinary family. It helps bring order and efficiency. Though actual laws are much more complicated than household rules, simple expectations such as bedtime, help people in creating their routine and values.

In conclusion, even without punishment, the statement from the parents that 11 PM is bedtime carries weight due to parental authority. It is a rule that can be internalized even without the existence of some form of punishment using discipline. Guidelines are also rules that are not strictly mandatory and can be just as effective as a regular convention. Therefore, 11 PM can be considered as the real bedtime.

SKELBIMAI

VVG mėnraštyje atsiranda nauja skiltis „SKELBIMAI“. Kviečiame visus norinčius viešai kam nors padėkoti, ką nors pasveikinti atsiųsti VVG redakcijai tekstą. Būtinai nurodykite adresatą.

vycio redakcija@gmail.com

PRISIJUNK PRIE REDAKCIJOS KOMANDOS!

Dar ne vėlu prisijungti prie jau įsidirbusios Redakcijos. Mūsų pajėgų papildymas VVG mėnraštį padarys dar gražesnį ir įdomesnį. Nedvejok ir kandidatuok rašydamas Redakcijai laišką, jei atitinki bent vieną iš šių kriterijų:

Gražiai pieši
Sklandžiai rašai
Estetiškai maketuoji
Gera fotografuoti
Moki bendrauti su žmonėmis
Turi naujos skilties idėją
Skaitai VVG mėnraštį